

**Pénzügyi
Ismeretterjesztő és
Érdek-képviselési
Egyesület**

1535 Budapest, Pf. 830
Adószám: 18198197-1-42
Nyilvántartási szám: 13060

PITEE Verbraucherschutzverein für Finanzdienstleistungen
PITEE Consumer Protection Association for Financial Services

Irány az Európai Bíróság

Kedves Kollégák!

Ebben a dokumentumban egy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséhez szükséges kérelem van. A kérelmet bárki szabadon felhasználhatja.

A kérelem célja felhívni az Európai Bíróság figyelmét arra, hogy a bíróságok Magyarországon fenntartások nélkül végrehajtják a Kúria és az Országgyűlés utasításait.

A Kúria jogegységi döntései és a devizahiteles törvények egyaránt azzal a céllal készültek, hogy megakadályozzák a devizahitelesek sikeres jogérvényesítését.

A mellékelt kérelemben megfogalmazott három kérdés rávilágít a bírósági eljárások legfontosabb hibáira.

A devizahiteles törvényeket már vizsgálja a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (ügyszám 27154/15) és az Európai Bizottság (ügyszám EU-Pilot 8572/15). A mellékelt kérelemmel elérhetjük azt, hogy az Európai Bíróság is foglalkozzon a devizahitelesek helyzetével.

Előzetes döntéshozatali eljárást csak az eljáró bíróság jogosult elindítani. Emiatt szükséges erre vonatkozó kérelmet benyújtani a folyamatban lévő eljárásokban.

Ha az eljáró bíróság nem hajlandó előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, akkor az ítélet elleni fellebbezni kell. A fellebbezésben pedig elő kell adni azt is, hogy a bíróság nem kérvényezte az előzetes döntéshozatali eljárást.

Kérünk mindenkit, hogy jelezze nekünk e-mailen, ha valamelyik bíróság helyt ad a kérelemnek és az Európai Bírósághoz fordul a kérdések megválaszolása céljából.

PITEE
www.pitee.org/english

Ügyszám: _____

Dátum: _____

Kérelem
Előzetes döntéshozatali eljárás
Polgári Perrendtartás 155/A §

Kérem a tisztelt Bíróságot, hogy kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságán, amennyiben jelen ügyben a Bíróság a döntését az ún. devizahiteles törvényekre¹ és/vagy a Kúria vonatkozó jogegységi határozataira² kívánja alapozni.

Kérem a per felfüggesztését az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében az alábbi kérdéseket kérem feltenni az Európai Bíróságnak:

1. Úgy kell-e értelmezni az Európai Bíróság C-26/13. sz. ügyben hozott ítéletének 3. pontját, hogy a nemzeti bíróság, akkor is orvosolhatja egy fogyasztói szerződés érvénytelenségét, ha a szerződés érvényben tartása ellentétes a fogyasztó gazdasági érdekeivel?
(Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikk (1) bek., Európai Bíróság C-26/13. sz. ügy)
2. Össze egyeztethető-e fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához fűződő európai uniós feladatokkal és a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő európai uniós alapjoggal, ha egy tagállam parlamentje törvénnyel módosít polgári jogi szerződéseket?
(*Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. Cikk (1) bek., Európai Unió Alapjogi Chartájának (EU Charta) 47. cikk, Alkotmánybíróság határozatai 8/2014. (III. 20.), 34/2014. (XI. 14.), 33/2015 (XII. 3.)*)
3. Össze egyeztethető-e fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához fűződő európai uniós feladatokkal és a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő európai uniós alapjoggal, ha egy tagállam legfelsőbb bírói szerve ún. „polgári jogegységi határozatokkal” irányítja az eljáró bíróság ítélkezési gyakorlatát?
(*EUMSZ 169. cikk (1) bek., EU Charta 47. cikk, Magyarország Alaptörvényének 25. cikk (3). bekezdése és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bek. c) pontja*)

Az Európai Bíróság 2012/C 338/01 sz. ajánlásával összhangban, ebben a kérelemben kevés a többszörösen összetett mondat, annak érdekében, hogy a kérelem megfogalmazása egyszerű, világos és pontos, a felesleges adatoktól mentes legyen.³ Továbbá a kérelem terjedelme nem haladja meg a 10 oldalt.⁴

¹ 2014. évi XXXVIII. törvény, 2014. évi XL. törvény, 2014. évi LXXVII. törvény;

² 6/2013 PJE határozat 2013. december 16., 2/2014 PJE határozat 2014. június 16., 1/2016 PJE határozat 2016. június 6.;

³ I. 21. Pont, Ajánlások a nemzeti bíróságok figyelmébe az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozóan 2012/C 338/01;

⁴ I. 22. Pont, Ajánlások a nemzeti bíróságok figyelmébe az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozóan 2012/C 338/01;

INDOKLÁS

1. Jelen kérelem indoklásának a szerkezete megfelel a 2012/C 338/01 sz. ajánlás 22. pontjának.

I. A JOGVITA TÁRGYA

2. A jogvita tárgyának, valamint a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított releváns tényeknek a rövid ismertetése:⁵
3. A folyamatban lévő eljárás tárgya annak eldöntése, hogy érvényes-e egy deviza-alapú fogyasztói kölcsönszerződés. A fogyasztóvédelem az Európai Unió hatáskörébe tartozó jogterület (I. Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikk).
4. Deviza-alapú fogyasztói kölcsönszerződések rendkívül kockázatos pénzügyi termékek. A felek ugyanis a szerződésben abban állapodnak meg, hogy a bank forint összeget nyújt a fogyasztó rendelkezésére és fogyasztó forintban fizeti a havi törlesztő-részleteket, de a bank a hitelösszeget és a törlesztő-részleteket is átváltja idegen pénznemre.
5. Ennek a rendelkezésnek a következménye az, hogy az adós viseli a forint és az idegen pénznem átváltásának árfolyamkockázatát. Az árfolyamkockázat miatt ingadozik a fogyasztó adóssága és a havi törlesztő-részleteinek az összege.
6. Az adós viseli az árfolyammozgások okozta veszteséget mindaddig, amíg a deviza-alapú kölcsönszerződés érvényben van. Ha azonban a deviza-alapú kölcsönszerződés érvénytelen, akkor a banknak kell viselnie az árfolyammozgások okozta veszteség.
7. A bank a deviza-alapú kölcsönszerződés lebonyolítása során költséggel terheli a devizaváltási műveleteket azzal, ha saját deviza-eladási és deviza vételi árfolyamot határoz meg. Ennek a költségnek az értéke megegyezik az eladási és a vételi árfolyamok közötti eltéréssel (ún. árfolyamrés).
8. A vitatott deviza-alapú kölcsönszerződés megkötésekor hatályos törvényi szabályozás szerint, semmis (érvénytelen) az a fogyasztói kölcsönszerződés, amelyik nem sorolja fel a kölcsönszerződéshez kapcsolódó összes költséget. (I. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 213. § (1) bek. c) pont.)
9. Az eljáró bíróság a kölcsönszerződés vizsgálata során megállapította, hogy abban nincsenek a kölcsönszerződéshez kapcsolódó költségek hiánytalanul felsorolva. A kölcsönszerződés hiányosságának a megállapítása ténykérdés. A kölcsönszerződésből hiányzik, különös tekintettel az a költségelem, amelyiket a bank a hitel tőkeösszegének és a havi törlesztő-részleteknek az átváltásáért felszámolt (ún. árfolyamrés). Ezt a hiányosságot bárki megállapíthatja, aki a kölcsönszerződést elolvassa.

---

⁵ 2012/C 338/01 sz. ajánlás 22. pont

10. A korábban hatályos törvényi rendelkezések alapján, az árfolyamrész eltitkolása miatt, a vita tárgyát képező kölcsönszerződésben semmis (érvénytelen). Ez a következtetés a tényállás és a törvényi rendelkezés ismeretében levonható egyszerű logikai összefüggésen alapul. Emiatt az eljáró bíróságnak, köteleznie kellene a bankot arra, hogy kártalanítsa a fogyasztót az árfolyamkockázat okozta veszteségek miatt. Hiszen ha a kölcsönszerződés semmis, akkor semmiesek a szerződésnek azok a rendelkezések is, amelyek a fogyasztóra terhelik az árfolyamkockázatot.
11. Továbbá a kölcsönszerződés érvénytelensége miatt a bíróság meg kellene, hogy tiltsa a banknak azt, hogy a bank a szerződésből eredő bármilyen követelését végrehajtsa. Hiszen, ha a kölcsönszerződés semmis, akkor a bank arra jogokat nem alapíthat.
12. Ezzel szemben az eljáró bíróság az alábbi okok miatt nem hozhatja meg ezeket a döntéseket.
13. Magyarország parlamentje és Magyarország legfőbb bírói szerve, a Kúria, az elmúlt években több jogi lépést tettek annak érdekében, hogy a kölcsönszerződés érvényességét helyreállítsák.
14. Az eljáró bíróság célja ezzel az előzetes döntéshozatali kérelemmel az, hogy tisztázza vajon összeegyeztethetőek-e a Parlament és a Kúria jogi lépései az Európai Unió jogával. Az eljáró bíróság célja tehát, hogy az Európai Bíróság (1) értelmezze a saját döntését, továbbá (2) eldöntse, összeegyeztethető-e az európai joggal a szerződések törvény erejével kiegészített módosítása, valamint (3) megvizsgálja a jogegységi határozatok jogintézményét.
15. Az eljáró bíróságnak tehát nem(!) célja az, hogy az Európai Bíróság tartalmában részletesen felülvizsgálja az ún. devizahiteles törvényeket és az sem célja, hogy az Európai Bíróság tartalmában részletesen felülvizsgálja a vonatkozó jogegységi határozatokat. Ezen jogi lépések tartalmát jelenleg az Európai Bizottság vizsgálja (EU kötelezettségzegési eljárás 8572/15 6874/14/JUST)).

II. KÉRDÉSEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁGHOZ

16. Azon okok ismertetése, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint az a kapcsolat, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít:⁶
  - A. **Úgy kell-e értelmezni az Európai Bíróság C-26/13. sz. ügyben hozott ítéletének 3. pontját, hogy a nemzeti bíróság, akkor is orvosolhatja egy fogyasztói szerződés érvénytelenségét, ha a szerződés érvényben tartása ellentétes a fogyasztó gazdasági érdekeivel?
(Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikk (1) bek., Európai Bíróság C-26/13. sz. ügy)**
17. Az Európai Bíróság C 26/13. sz. ügyben hozott ítéletének 3. pontja szerint a nemzeti bíróság jogosult egy érvénytelen szerződés érvényességét helyreállítani.

---

⁶ 2012/C 338/01 sz. ajánlás 22. pont

18. Magyarország legmagasabb bírói fórumának az álláspontja szerint ezt a döntést úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságoknak minden esetben helyre kell(!) állítaniuk az érvénytelen kölcsönszerződések érvényességét (I. 6/2013-as PJE 4. pont).
  19. Jelen esetben a kölcsönszerződés érvényességének a helyreállítása azt eredményezné, hogy az érvényes szerződés miatt továbbra is a fogyasztót terhelné az árfolyamkockázat okozta veszteség.
  20. Ezzel szemben a fogyasztó nyilvánvalóan azért indított keresetet a bankja ellen, mert meg kíván szabadulni az árfolyamkockázat okozta veszteségektől, és meg akarja akadályozni azt, hogy a bank a túlzott követelését végrehajtsa. Emiatt ellentétes lenne a fogyasztó gazdasági érdekeivel az, ha az eljáró bíróság a deviza-alapú kölcsönszerződés érvényességét helyreállítaná.
  21. Az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdése alapján az eljáró bíróság köteles védeni a fogyasztó gazdasági érdekeit. Ezzel a kötelezettséggel ellentétesnek tűnik az, ahogyan Magyarország legmagasabb bírói fóruma értelmezi az Európai Bíróság C 26/13. sz. ügyben hozott ítéletének 3. pontját.
  22. A fentiekre tekintettel kérdéses, hogy vajon úgy kell-e értelmezni az Európai Bíróság C 26/13. sz. ügyben hozott ítéletének 3. pontját, hogy a nemzeti bíróság, akkor is orvosolhatja egy fogyasztói szerződés érvénytelenségét, ha a szerződés érvényben tartása ellentétes a fogyasztó gazdasági érdekeivel?
- B. Össze egyeztethető-e fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához fűződő európai uniós feladatokkal és a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő európai uniós alapjoggal, ha egy tagállam parlamentje törvénnyel módosít polgári jogi szerződéseket? (Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. Cikk (1) bek., Európai Unió Alapjogi Chartájának (EU Charta) 47. cikk, Alkotmánybíróság határozatai 8/2014. (III. 20.), 34/2014. (XI. 14.))**
23. Magyarország Parlamentje 2014-ben több törvényt is hozott, amelyek módosítják az eljárás tárgyát képező deviza-alapú hitelszerződés tartalmát. (2014. évi XXXVIII. törvény, 2014. évi XL. törvény, 2014. évi LXXVII. törvény)
  24. Az egyik módosítás eredményeként, a szerződésből törölve lettek azok a rendelkezések, amelyek megengedték a banknak, hogy saját deviza vételi és deviza eladási árfolyamokat határozzon meg. A rendelkezések törlése azt eredményezi, hogy a bank nem számolhatott fel költséget a devizaváltási műveletekért (árfolyamrész).
  25. A törvényi módosítás eredményeként a fogyasztó már nem hivatkozhat arra, hogy a bank eltitkolt bizonyos költségeket. A törvényi módosítás miatt az eljáró bíróság nem állapíthatja meg a deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségét, hiszen a törvényi beavatkozás megszüntette az érvénytelenségnek okot adó helyzetet. A törvényi beavatkozás eredményeként a kölcsönszerződés érvényes és a fogyasztó továbbra is köteles viselni az árfolyamkockázat okozta terheket.
  26. Nyilvánvaló, hogy Magyarország parlamentje kifejezetten azzal a céllal módosította a kölcsönszerződés tartalmát, hogy azzal a bank javára befolyásolja az eljáró bíróság döntését.

27. Magyarország Alkotmánybírósága szerint nem sérti Magyarország alkotmányát az, ha a parlament törvénnyel állapít meg magánjogi jogokat és kötelezettségeket (33/2015 (XII. 3.) AB határozat).
  28. Az Alkotmánybíróság döntésének indoklásában kifejti, hogy „a társadalmi méretű változásoknak a szerződések nagy tömegét azonosan érintő következményeit azonban az egyes peres eljárások keretei között nem lehet célszerűen megoldani, itt már indokolt, hogy a törvényhozás dolgozzon ki általános megoldást.” (33/2015 (XII. 3.) AB határozat 38. bekezdés)
  29. Magyarország Alkotmánybírósága tehát azon az állásponton van, hogy egy jogállamban a parlament ugyanolyan jogosítványokkal rendelkezik, mint a bíróságok. Ezek a jogosítványok pedig felhatalmazzák a parlamentet arra, hogy bizonyos esetekben magánjogi szerződések tartalmát törvénnyel módosítsa.
  30. Ezzel szemben az EU Charta 47. Cikk-e szerint csak bíróságok állapíthatnak meg magánjogi jogokat és kötelezettségeket. Az Európai Unió jogrendje szerint tehát kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartozik magánjogi szerződések tartalmának a meghatározása. Ennek megfelelően az Európai Unió tagországainak a parlamentjei nem avatkozhatnak be törvénnyel magánjogi jogviszonyokba. A hatalmi ágak szétválasztásának az elve szerint az Európai Unió tagországainak a parlamentjei nem állapíthatnak meg törvénnyel magánjogi jogokat és kötelezettségeket.
  31. A fentiek alapján felmerül a kérdés, vajon össze egyeztethető-e az EU Charta 47. cikk-ével az, ha egy tagállam parlamentje törvénnyel módosít magánjogi szerződéseket?
- C. Össze egyeztethető-e fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához fűződő európai uniós feladatokkal és a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő európai uniós alapjoggal, ha egy tagállam legfelsőbb bírói szerve ún. „polgári jogegységi határozatokkal” irányítja az eljáró bíróság ítélkezési gyakorlatát?
(EUMSZ 169. cikk (1) bek., EU Charta 47. cikk, Magyarország Alaptörvényének 25. cikk (3). bekezdése és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bek. c) pontja)**
32. Magyarország legfelsőbb bírósági fóruma az elmúlt években több kötelező érvényű utasítást adott az eljáró bíróság számára a deviza-alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatban (ún. polgári jogegységi határozat). (6/2013 PJE határozat 2013. december 16., 2/2014 PJE határozat 2014. június 16., 1/2016 PJE határozat 2016. június 6.)
  33. A 6/2013-as PJE 4. pontja szerint az eljáró bíróságnak tilos az eljárás tárgyát képező kölcsönszerződés érvénytelenségét (semmisségét) megállapítania (l. fent 18. bekezdés).
  34. Magyarország legfelsőbb bírósági fóruma a polgári jogegységi határozatokat egy speciális eljárás keretében hozza.
  35. A polgári jogegységi döntéseket ad-hoc bírósági tanácsok hozzák. Ezen tanácsok felállításáról és annak tagjairól a bírósági vezetők önkényesen döntenek (2011. évi CLXI. törvény 34. § (1) bek.). Nincs előre meghatározott ügyelosztási rend.

36. A polgári jogegységi tanácsok eljárása nem nyilvános (2011. évi CLXI. törvény 37. § (1) bek. 2. mondat). Az eljárás során az érintetteknek nincs se joguk felszólalni (2011. évi CLXI. törvény 38. § (1) bek., 39. § (1) bek.), se jogorvoslattal élni.
37. A polgári jogegységi tanácsok döntése az eljáró bíróság számára kötelező érvényű, tehát attól az eljáró bíróság nem térhet el (Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3). bekezdés, 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bek. c) pont).
38. A polgári jogegységi határozatok meghozatala során tehát nem biztosított sem a törvényes bíró kijelölése sem pedig a tisztességes eljárás feltételeinek a betartása.
39. A jogegységi határozatok jogintézményét a Velencei Bizottság is vizsgálta.⁷ A Velencei Bizottság álláspontja szerint a jogegységi határozatok jogintézménye összeegyeztethetetlen a jogállami elvekkel, mert az eljárás sérti a bírák függetlenségét (l. 663/2012 számú vélemény 69-75 bekezdései). A bírakat ugyanis korlátozza a függetlenségükben az, ha egy kötelező döntéssel előírják nekik azt, hogy milyen tartalmú döntést kell hozniuk. Továbbá a bírák függetlenségét korlátozza az is, ha a szakmai előmenetelük attól függ, hogy betartják-e a nekik adott kötelező iránymutatásokat.
40. A Velencei Bizottság álláspontja szerint az ítélkezési gyakorlat egységét nem kötelező erejű iránymutatásokkal kell kikényszeríteni. Egy jogállamban az ítélkezési gyakorlat attól lesz egységes, ha az egyes ügyben hozott ítéletek meggyőző érveken alapszanak és az ítéletek nyilvánossága biztosított (l. 663/2012 számú vélemény 74. bekezdése).
41. A fentiek alapján felmerül a kérdés, vajon össze egyeztethető-e az EU Charta 47. Cikkével az, hogy Magyarország legfelsőbb bírói szerve ún. „*polgári jogegységi határozatokkal*” utasítja az eljáró bíróság ítélkezési gyakorlatát?

III. NEMZETI RENDELKEZÉSEK

42. Az ügyben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalma, és – adott esetben – a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat:⁸
43. Az alábbi felsorolás csak azokat a nemzeti törvényi rendelkezéseket és bírósági döntéseket tartalmazza, amelyek ebben a kérelemben a „Jogvita tárgya” (l. fent 2-15 bekezdés) és a három kérdés megfogalmazása (l. fent 16-41 bekezdés) során meg lettek említve.

1996. évi CXII. törvény 213. § (1) bekezdése:

Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékosan kifejezett értékét

⁷ 663/2012 számú vélemény (CDL-AD(2012)001) a bíróságokról szóló törvényekről, kelt 2012.03.19;

⁸ 2012/C 338/01 sz. ajánlás 22. pont

6/2013. számú Polgári jogegységi határozat (PJE) határozat 4. pont:

Ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg – a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt – a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie.

33/2015 (XII. 3.)AB határozat 38. bekezdés:

*[38] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet rá, hogy „[m]inden olyan szerződés, amelyet a szerződés megkötését követően nem rögtön teljesítenek, bizonyos fokú kockázatot jelent a felek számára. A szerződéskötést követően ugyanis olyan változások állhatnak be, amelyek eredményeként a szerződés gazdasági egyensúlya teljesen felborulhat, de legalábbis jelentős aránytalanságok következhetnek be. Ha ezeket a szerződő felek megállapodásukkal, szerződésmódosításukkal nem tudják rendezni, ezek kiküszöbölése ugyancsak a szerződésekbe történő beavatkozást teheti szükségessé. **A beavatkozás történhet bírói úton és történhet törvényi vagy rendeleti úton is. A bíróság feladata egy-egy konkrét szerződés megbomlott egyensúlyát helyreállítani. A társadalmi méretű változásoknak a szerződések nagy tömegét azonosan érintő következményeit azonban az egyes peres eljárások keretei között nem lehet célszerűen megoldani, itt már indokolt, hogy a törvényhozás dolgozzon ki általános megoldást.**” [32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146, 152–153.]*

2011. évi CLXI. törvény 34. § (1) bekezdés:

A Kúrián büntető, összevont polgári-gazdasági, továbbá összevont közigazgatási-munkaügyi szakágú jogegységi tanács (a továbbiakban: jogegységi tanács) működik. A jogegységi tanácsot a Kúria elnöke, elnökhelyettese, kollégiumvezetője vagy kollégiumvezető-helyettese vezeti. A jogegységi tanács az elnökből és további 4 tagból áll, a tagokat a jogegységi tanács elnöke választja ki.

2011. évi CLXI. törvény 37. § (1) bek. 2. mondat:

A jogegységi tanács ülése nem nyilvános, azon a jogegységi tanács tagjain kívül az indítványozó, a legfőbb ügyész és eseti meghívott vehet részt.

2011. évi CLXI. törvény 38. § (1) bekezdés:

Az ülést a jogegységi tanács elnöke vezeti, annak megnyitása után a jogegységi tanács elnöke vagy az előadó bíró összefoglalja a jogegységi indítványt, illetve az elbírálendő elvi kérdés lényegét. Az ülésen valamennyi résztvevő felszólalhat, az indítványozó a jogegységi határozat meghozataláig az indítványt módosíthatja vagy visszavonhatja.

2011. évi CLXI. törvény 39. § (1) bekezdés:

A tanács elnöke érdemi elbírálás nélkül elutasítja a nem jogosulttól származó indítványt.

Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3). bekezdés:

A Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bek. c) pont:

A Kúria a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

44. Kérem a tisztelt Bíróságot, hogy ennek a kérelemnek a tartalmát és struktúráját, csak a feltétlenül szükséges mértékben módosítsa vagy egészítse ki. Az Európai Bíróság munkanyelve az francia és az angol. Ennek ismeretében ez a kérelem úgy lett megszövegezve, hogy az angol és francia nyelvre könnyen le lehessen fordítani. A gyorsabb ügymenet érdekében, mellékeljük a kérelem angol nyelvű fordítását (I 1. sz. melléklet).

Tisztelettel

ügyvéd

MELLÉKLET

1. sz. A kérelem angol nyelvű fordítása.

TRANSLATION

Request
Reference for a preliminary ruling
Civil Procedure Code, Section 155/A

I hereby request the Court to initiate a reference for a preliminary ruling to the European Court of Justice, if the Court's decision in this case is intended to be based on acts on foreign currency loans¹ and/or on the relevant uniformity decisions of the Supreme Court².

Please stay the proceedings until the decision of the European Court of Justice.

I request that the following questions be asked of the European Court of Justice in the reference for a preliminary ruling:

1. Should Article 3 of the Judgment of the European Court of Justice adopted in the case C-26/13 be interpreted as meaning that a national court may restore the validity of a consumer loan contract even if restoring the validity of the contract is contrary to the consumer's economic interests?
(Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), Article 169 (1), European Court of Justice Case C-26/13)
2. Is it compatible with the European Union-imposed tasks relating to the assurance of a high level of consumer protection and the EU fundamental right to effective remedies and a fair trial if a Member State's Parliament amends civil law contracts by an act?
(*Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), Article 169, Charter of Fundamental Rights of the European Union (EU Charter) Article 47, Decisions of the Constitutional Court 8/2014 (III. 20), 34/2014 (XI. 14), 33/2015 (XII. 3.)*)
3. Is it compatible with the European Union-imposed tasks relating to the assurance of a high level of consumer protection and the EU fundamental right to effective remedies and a fair trial if a Member State's highest judicial body directs the proceeding court's judging practice through so-called "uniformity decisions"?
(*TFEU Article 169 (1), EU Charter Article 47, Article 25(3) of Hungary's Fundamental Law, and Section 24(1)(c) of 2011 on the organisation and management of courts*)

In line with the recommendation no. 2012/C 338/01 of the European Court of Justice this reference for a preliminary ruling is drafted simply, clearly and precisely, avoiding superfluous detail.³ Furthermore this reference does not exceed 10 pages.⁴

---

¹ Act XXXVIII of 2014, Act XL of 2014, Act LXXVII of 2014

² Uniformity Decision 6/2013 PJE of 16 December 2013, Uniformity Decision 2/2014 PJE of 16 June 2014, Uniformity Decision PJE 1/2016 of 6 June 2016

³ s. Sec. 21 Recommendations to national courts and tribunals in relation to the initiation of preliminary ruling proceedings 2012/C 338/01;

REASONING

1. This reasoning is in line with to Section 22 of the recommendation no. 2012/C 338/01 of the European Court of Justice.

I. SUBJECT-MATTER OF THE DISPUTE

2. Summary of the subject-matter of the dispute and the relevant findings of fact as determined by the referring court:⁵
3. The subject-matter of the procedure pending is the validity of a foreign currency-based consumer loan contract. Consumer protection belongs to the competences of the European Union (s. Sec. 169 Treaty on the Functioning of the European Union, TFEU).
4. Foreign currency-based consumer loan contracts are high risk financial products. Indeed, the parties agree in the contract that the bank disburses to the consumer an amount in HUF and the consumer pays the monthly instalments in HUF, but the bank converts the loan amount and the instalments into the foreign currency.
5. A consequence of this provision is that the debtor bears the exchange risk associated with the conversion between HUF and the foreign currency. The exchange risk causes the consumer's debt and the amount of his monthly instalments to fluctuate.
6. The debtor bears the loss caused by the fluctuation in the exchange rate as long as the foreign currency-based loan contract is in force. If, however, the foreign currency-based loan contract is invalid, the bank must bear the loss caused by fluctuation in the exchange rates.
7. During the performance of the foreign currency-based loan contract, the bank charges costs on foreign exchange operations if it determines its own foreign exchange sell and foreign exchange buy rates. The value of this cost is the same as the difference between the sell and buy exchange rates (the so-called "spread").
8. According to the legal regulation in effect at the time of signing of the disputed foreign currency-based loan contract, a consumer loan contract that does not disclose all the costs associated with the loan contract is null (void). (see Section 213(1)(c) of Act CXII of 1996 on credit institutions and financial enterprises)
9. The proceeding court, examining the loan contract, established that the contract does not disclose all the costs associated with the loan contract. As a matter of fact, the loan contract in particular does not disclose the cost element charged by the bank for the conversion of the loan principal and monthly instalments (so-called "spread").
10. Based on legal provisions previously in effect, because the spread was concealed in the disputed loan contract, it is null (void). Therefore the proceeding court should force the bank to

---

⁴ s. Sec. 22 Recommendations to national courts and tribunals in relation to the initiation of preliminary ruling proceedings 2012/C 338/01;

⁵ s. Sec. 22 Recommendations no. 2012/C 338/01;

compensate the consumer for the losses caused by exchange risk. Indeed, if the loan contract is null and void, then it follows that the provisions of the contract that place the burden of exchange risk on the consumer are also null and void.

11. Moreover, because of the invalidity of the loan contract, the court should prohibit the bank from enforcing any claims arising from the contract. Indeed, if the loan contract is void, the bank may not base any rights on such contract.
12. However, the proceeding court may not adopt these decisions for the following reasons.
13. In recent years, Hungary's Parliament and Hungary's highest judicial body, the Supreme Court, have made several legal steps towards restoring the validity of the loan contract.
14. The purpose of the proceeding court in making this request for a preliminary ruling is to clarify whether the legal steps made by the Parliament and the Supreme Court are compatible with European Union law. The questions of the proceeding court focus on (1) the interpretation of the decision C-26/13, (2) on the modification of private law agreements by an act of legislation and (3) on the rights of the highest judicial body to give binding instructions to the proceeding court.
15. For the sake of clarity it is not(!) the purpose of the proceeding court to request a fully-fledged review of the acts on foreign currency loans or of the relevant uniformity decisions of the highest judicial body. These legal acts are being currently reviewed by the European Commission (EU Pilot 8572/15 and 6874/14/JUST).

II. QUESTIONS TO THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE

16. Statement of the reasons which prompted the referring court to inquire about the interpretation or validity of certain provisions of European Union law, and the relationship between those provisions and the national legislation applicable to the main proceedings:⁶
  - A. **Should Article 3 of the Judgment of the European Court of Justice adopted in the case C-26/13 be interpreted as meaning that a national court may restore the validity of a consumer loan contract even if restoring the validity of the contract is contrary to the consumer's economic interests?**
(Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), Article 169 (1), European Court of Justice case C-26/13)
17. According to Article 3 of the judgment adopted by the European Court of Justice in the case C-26/13, a national court is empowered to restore the validity of an invalid contract.
18. In the opinion of Hungary's highest judicial forum, this decision should be interpreted as meaning that the national courts must(!) in each case restore the validity of the invalid loan contracts (Section 4 Uniformity Decision 6/2013).
19. In this case, restoring the validity of the loan contract would entail that, on account of the valid contract, the loss caused by exchange risk would continue to burden the consumer.

---

⁶ s. Sec. 22 Recommendations no. 2012/C 338/01;

20. Obviously, the consumer brought an action against its bank because it wishes to be rid of the losses caused by exchange risk and it wants to prevent the bank from enforcing its excessive claim. For this reason, it would be contrary to the consumer's economic interests if the proceeding court restored the validity of the foreign currency-based loan contract.
21. According to Article 169 (1) TFEU, the proceeding court should protect the economic interests of consumers. The interpretation of the decision C-26/13 by Hungary's highest judicial forum appears to be in conflict with this obligation.
22. In consideration of the above, should Article 3 of the Judgment of the European Court of Justice adopted in the case C-26/13 be interpreted as meaning that a national court may restore the invalidity of a consumer loan contract even if restoring the validity of the contract is contrary to the consumer's economic interests?

B. Is it compatible with the European Union-imposed tasks relating to the assurance of a high level of consumer protection, and the EU fundamental right to effective remedies and a fair trial, if a Member State's Parliament amends civil law contracts by an act? (Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), Article 169, Charter of Fundamental Rights of the European Union (EU Charter) Article 47, Decisions of the Constitutional Court 8/2014 (III. 20), 34/2014 (XI. 14))

23. In 2014, Hungary's Parliament passed several acts amending the content of the foreign currency-based loan contracts that is the subject-matter of the procedure. (Act XXXVIII of 2014, Act XL of 2014, Act LXXVII of 2014)
24. As a result of one of the amendments, the provisions allowing the bank to determine its own buy and sell exchange rates were removed from the contract. Removing such provisions entails the bank not being allowed to charge cost for the currency exchange transactions ("spread").
25. As a result of the legislative amendment, the consumer may no longer claim that the bank concealed certain charges. Because of the legislative amendment, the proceeding court may not determine the invalidity of the foreign currency-based loan contract, as indeed the legislative intervention ended the situation that caused the invalidity. As a result of the legislative intervention, the loan contract is valid and the consumer continues to be obliged to bear the burden caused by exchange risk.
26. Obviously Hungary's Parliament amended the content of the loan contracts with the specific purpose of influencing the proceeding court's decision in the bank's favour.
27. According to the Constitutional Court of Hungary, it is not a violation of Hungary's Constitution if the Parliament establishes civil rights and obligations by an act of legislation (CC Decision 33/2015 (XII. 3.)).
28. The Constitutional Court is of the opinion that "court procedures are incapable of restoring the economic balance between parties on a case-by-case basis if a large number of contracts are affected and the imbalance is caused by changes on a social scale that equally affect the relevant contracts. In such cases the intervention by legislative measures is justified with the aim of a unified solution." (Sec. 38, CC Decision 33/2015 (XII. 3.))

29. The Constitutional Court judges obviously believe that parliament has the same competences like the courts. Therefore Parliament would be entitled in certain cases to determine civil rights and obligations by legislation.
30. In contrast to this, according to Article 47 of the EU Charter, only courts may establish civil rights and obligations. Accordingly, the Parliaments of the Member States should not be able to establish civil rights and obligations.
31. Based on the above, the question arises as to whether it is compatible with Article 47 of the EU Charter if the Parliament of a Member State, amends civil law contracts by an act?

C. Is it compatible with the European Union-imposed tasks relating to the assurance of a high level of consumer protection and the EU fundamental right to effective remedies and a fair trial, if Hungary's highest judicial body directs the proceeding court's judging practice through so-called "uniformity decisions"?

(TFEU Article 169 (1), EU Charter Article 47, Article 25(3) of Hungary's Fundamental Law, and Section 24(1)(c) of 2011 on the organisation and management of courts)

32. The highest judicial forum of Hungary gave several binding orders to the proceeding court in connection with foreign currency-based loan contracts (so-called uniformity decisions). (Uniformity Decision 6/2013 PJE of 16 December 2013, Uniformity Decision 2/2014 PJE of 16 June 2014, Uniformity Decision PJE 1/2016 of 6 June 2016).
33. According to Section 4 of Uniformity Decision 6/2013 PJE, the proceeding court is prohibited from establishing the invalidity (nullity) of the loan contract that is the subject-matter of the procedure (s. above sec. 18).
34. Hungary's highest judicial forum adopts uniformity decisions through a special procedure.
35. Uniformity decisions are rendered by ad-hoc chambers. Judicial leaders decide at their discretion about setting up such chambers and about their members (Act CLXI of 2011, Section 34(1)). There are no pre-established rules for assigning the cases.
36. Proceedings of the civil-law uniformity chambers are not public (Act CLXI of 2011 Section 34(1), second sentence). In the proceedings, the concerned parties have no right to speak (Act CLXI of 2011, Sections 38(1), 39(1)) or to exercise legal remedy.
37. The decision of the civil-law uniformity chambers is binding upon the proceeding court, thus, the proceeding court may not diverge from it (Hungary's Fundamental Law Article 25(3), Act CLXI of 2011 Section 24(1)(c)).
38. In adopting uniformity decisions, indeed, neither the appointment of a legal judge, nor compliance with the conditions of fair trial are ensured.
39. The legal concept of uniformity decisions was also subject of a review by the Venice Commission.⁷ According to the opinion of the Venice Commission the concept of uniformity decisions is conflicting with democratic values, because it violates the independence of the

---

⁷ Opinion no. 663/2012 of the Venice Commission on the organization and administration of courts CDL-AD(2012)001 dated 19.03.2012;

judges (s. Secs. 69-75 of the opinion 663/2012 Venice Commission). Judges are not independent if they must follow binding instructions of the highest judicial forum and if their personal development depends on their willingness to follow such instructions.

40. The Venice Commission explains that consistent legal interpretation and implementation of the law should not be achieved by binding instructions to the lower courts. A wide publication of the judgments of courts of all levels, which will enable their recognition in the country, together with reasonable possibilities to appeal judgments to higher courts will usually suffice in ensuring consistent legal interpretation and implementation without hampering judicial independence.
41. Based on the above, the question arises as to whether it is compatible with Article 47 of the EU Charter if the highest judicial body of Hungary directs the proceeding court's judging practice through so-called "uniformity decisions"?

III. NATIONAL PROVISIONS APPLICABLE IN THE CASE

42. The tenor of any national provisions applicable in the case and, where appropriate, the relevant national case-law:⁸
43. The list below contains only those national provisions and relevant national case-law, which were mentioned in this reference in the sections "Subject-matter of the dispute" (s. above Secs. 2-15) and "Questions to the European Court of Justice" (s. above Secs. 16-41) above.

Section 213(1)(c) of Act CXII of 1996:

Consumer and personal loan contracts that do not include the following shall be null and void:

c) all cost in connection with the contract, including interests, commissions, and the value of these expressed as percentages

Article 4 of Uniformity Decision 6/2013 PJE in a civil matter:

If the court establishes the nullity of a contract, upon a claim (counterclaim) for the application of the legal consequences, the court has to endeavour primarily to render the contract valid, provided that the cause of nullity can be eliminated or has subsequently been terminated.

Sec. 38, CC Decision 33/2015 (XII. 3.)

*[38] The Constitutional Court refers to its previous decision, in which it established that "every contract that is not performed on the spot contains a certain degree of risk for the parties. Circumstances may change between the signing of the contract and the performance of the contract. Such changes can completely upset the economic balance or at the very least cause significant disproportionality between the parties. If the parties are unable to adopt their contractual relationship to the new circumstances – either by a new contract or by an amendment of their existing contract – then an intervention into the private-law contract might become necessary. **The courts, the legislature and the Government are entitled to intervene in private-law contracts.** It is within the competence of the court to rectify the*

⁸ s. Sec. 22 Recommendations no. 2012/C 338/01;

economic imbalance in the individual contractual relationships on a case-by-case basis. However, court procedures are incapable of restoring the economic balance between parties on a case-by-case basis if a large number of contracts are affected and the imbalance is caused by changes on a social scale that equally affect the relevant contracts. In such cases the intervention by legislative measures is justified with the aim of a unified solution." [CC Decision 32/1991 (VI. 6.), ABH 1991, 146, 152–153.]

Section 34(1) of Act CLXI of 2011:

At the Supreme Court, criminal, combined civil and economic, and combined administrative and labour-law uniformity chambers shall operate (hereinafter: "uniformity chambers"). The uniformity chamber shall be chaired by the President, Vice-President, Head of Division or Deputy Head of Division of the Supreme Court. The uniformity chamber consists of the Chairperson and 4 other members, and the members shall be appointed by the Chairperson of the uniformity chamber.

Section 37(1) of Act CLXI of 2011, second sentence:

Sessions of the uniformity chambers are not public and may only be attended – in addition to the members of the uniformity chamber – by the initiator, the Prosecutor General, and invitees on a case-by-case basis.

Section 38(1) of Act CLXI of 2011:

The session shall be chaired by the Chairperson of the uniformity chamber. After opening the session, the Chairperson of the uniformity chamber or the presenting judge shall summarise the uniformity request or the essence of the matter of principle to be considered. All participants may speak at the session, and the initiator may amend or withdraw the request until the uniformity decision is adopted.

Section 39(1) of Act CLXI of 2011:

The Chairperson of the chamber shall refuse, without any consideration on the merits, any request for a uniformity decision originating from a person not authorised to submit such request.

Hungary's Fundamental Law, Article 25(3):

In addition to paragraph (2), the Supreme Court shall ensure uniformity of the application of the law by courts and shall adopt uniformity decisions which shall be binding upon the courts.

Section 24(1) of Act CLXI of 2011:

The Supreme Court shall adopt uniformity decisions which shall be binding upon the courts.

END OF THE TRANSLATION

**Pénzügyi
Ismeretterjesztő és
Érdek-képviseleti
Egyesület**

1535 Budapest, Pf. 830
Adószám: 18198197-1-42
Nyilvántartási szám: 13060

PITEE Verbraucherschutzverein für Finanzdienstleistungen
PITEE Consumer Protection Association for Financial Services

**Kérjük, támogassa az egyesületünk munkáját, ha úgy érzi,
hogy a mellékelt dokumentummal hasznos segítséget nyújtunk Önnek!**

A Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviseleti Egyesület 2008-ban alakult. Célunk, hogy a devizahitelek helyzete jogállami elveknek megfelelően legyen megoldva. A jogállami megoldás elengedhetetlen feltétele az, hogy az árolyamkockázatból eredő költségeket a bankok viseljék.

2013. július 4. napján az általunk képviselt ügyben állapította meg a Kúria egy deviza-hitelszerződés semmisségét ([Képmutatás azt állítani, hogy a fogyasztók érdeke a deviza-alapú hitelszerződések érvénybentartása](#), www.pitee.org);

2014. április 17. napján az általunk indított közérdekű keresetben állapította meg a Fővárosi Törvényszék az OTP Bank egyoldalú szerződésmódosítását lehetővé tevő szerződési feltételének a tisztességtelenségét ([Az OTP szerződési feltétele tisztességtelen!](#), www.pitee.org);

2015. január 5. napján a mi kérésünkre kezdte el vizsgálni az Európai Bizottság a devizahiteles törvények jogszerűségét ([A devizahiteles ügy foglalkoztatja az európai demokratikus intézményeket](#), www.pitee.org);

2015. április 1. napján a mi kérésünkre kezdte el vizsgálni az Emberi Jogok Európai Bírósága a devizahiteles törvények jogszerűségét ([Ki viseli a devizakockázatot?](#), www.pitee.org).

Devizahiteles jogvédő-tevékenységünket kizárólag tagdíjakból és adományokból finanszírozzuk.

Támogatás javasolt összege: **10.000,- Ft.**

Megjegyzés rovat: **„Adomány”**

Bankszámlaszámunk: **1160 0006 - 0000 0000 - 4055 6309**

Számlatulajdonos: **Pénzügyi Ismeretterjesztő és
Érdek-képviseleti Egyesület**

Számlavezető bank: **ERSTE Bank Hungary Zrt.**

Minden adományról küldünk bizonylatot.

Támogatását előre is köszönjük!

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

Az alábbi dokumentum a Bíróság 2012. szeptember 25-én Luxembourgban elfogadott új eljárási szabályzatának (HL L 265., 2012.9.29., 1. o) a folyamán. A nemzeti bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásról szóló tájékoztató (HL C 160., 2011.5.28., 1. o) helyébe lépve arra irányul, hogy bemutassa az említett szabályzat által bevezetett azon újításokat, amelyek hatással lehetnek magára az előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé történő utalás elvére vagy az ilyen tárgyú kérelmekre vonatkozó részletes szabályokra.

AJÁNLÁSOK

a nemzeti bíróságok figyelmébe az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozóan

(2012/C 338/01)

I — ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A Bíróság előzetes döntéshozatalra vonatkozó hatásköre

1. Az előzetes döntéshozatalra utalás az Európai Unió jogának alapvető intézménye, amelynek célja olyan eszköz nyújtása a tagállami bíróságok számára, amely biztosítja e jog egységes értelmezését és alkalmazását az Unión belül.
2. Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 19. cikke (3) bekezdésének b) pontja és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke alapján az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az uniós jog értelmezésére és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényességére vonatkozó előzetes döntés meghozatalára.
3. Tény, hogy az EUMSZ 256. cikk (3) bekezdése értelmében a Törvényszék az alapokmányban meghatározott egyes ügycsoportokban hatáskörrel rendelkezik az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések eldöntésére. Mivel azonban az alapokmány nem módosult e tekintetben, jelenleg továbbra is egyedül a Bíróság rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára.
4. Bár az EUMSZ 267. cikk általános hatáskört biztosít a Bíróság számára e területen, különböző elsődleges jogi rendelkezések kivételeket írnak elő, vagy ideiglenesen korlátozzák e hatáskört. Különösen az EUMSZ 275. cikkről és az EUMSZ 276. cikkről, valamint a Lisszaboni Szerződéshez csatolt, az átmeneti rendelkezésekről szóló (36.) jegyzőkönyv (EUHL C 83., 2010. május 30., 1. o) 10. cikkéről van szó ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ A 36. jegyzőkönyv 10. cikkének (1)–(3) bekezdése értelmében a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt elfogadott, és azóta nem módosított uniós jogi aktusok tekintetében a Bíróságra ruházott hatáskörök a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésétől (2009. december 1-je) számított legfeljebb ötéves időszak alatt változatlanok maradnak. Ezen időszak alatt az ilyen aktusok esetében ezért kizárólag azon tagállamok bíróságai terjeszthetnek kérdést előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé, amelyek elfogadták a Bíróság hatáskörét; ezen államok mindegyike maga határozza meg, hogy a Bírósághoz fordulás lehetősége valamennyi bírósága vagy csak a végső fokon eljáró bíróságai számára áll nyitva.

5. Mivel az előzetes döntéshozatali eljárás a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti együttműködésen alapul, ezen eljárás maximális hatékonyságának biztosítása érdekében célszerűnek tűnik az említett bíróságok számára az alábbi ajánlásokat tenni.

6. E kötelező erővel nem rendelkező ajánlások célja kiegészíteni a Bíróság eljárási szabályzatának III. címét (93–118. cikk), iránymutatást adni a tagállami bíróságoknak az előzetes döntéshozatali eljárás célszerűsége tekintetében, valamint gyakorlati útmutatóval szolgálni az előzetes döntéshozatalra utalás formáját és joghatásait illetően.

A Bíróság szerepe az előzetes döntéshozatali eljárásban

7. Amint az a fentiekből kitűnik, az előzetes döntéshozatali eljárásban a Bíróság feladata az uniós jog értelmezése vagy az érvényességéről való döntés, azonban nem feladata e jognak az alapeljárás alapját képező tényállásra történő alkalmazása. Erre a nemzeti bíróságnak van hatásköre, ennél fogva nem tartozik a Bíróság hatáskörébe az alapeljárásban felmerült ténykérdések elbírálása, és nem határozhat a nemzeti jogszabályok értelmezése, illetve alkalmazása vonatkozásában esetlegesen jelentkező véleménykülönbség tárgyában sem.

8. A Bíróság, amikor az uniós jog értelmezéséről vagy érvényességéről dönt, arra is törekszik, hogy az alapjogvita megoldása szempontjából hasznos választ adjon; a kérdést előterjesztő bíróság feladata levonni a válaszból a konkrét következtetéseket, adott esetben eltekintve a szóban forgó nemzeti szabály alkalmazásától.

Az előzetes döntéshozatalra utalásról való döntés

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztője

9. Az EUMSZ 267. cikk értelmében minden olyan tagállami bíróság, amely bírósági határozattal záruló eljárásban hoz döntést, főszabály szerint előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthet a Bíróság elé. A bíróság fogalmát a Bíróság az uniós jog önálló fogalmaként értelmezi, és ennek során olyan tényezők összességét veszi figyelembe, mint például az, hogy a kérelmet előterjesztő szerv jogszabály alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, jogszabályokat alkalmaz-e, valamint független-e.

10. Kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik arról határozni, hogy előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordul-e, függetlenül attól, hogy az alapeljárásban részt vevő felek ezt kezdeményezték-e.

Az értelmezés iránti előzetes döntéshozatalra utalás

11. Az EUMSZ 267. cikk értelmében valamennyi érintett bíróság hatáskörrel rendelkezik az uniós jog bármely szabályának értelmezésére vonatkozó, előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszteni a Bíróság elé, amennyiben úgy ítéli meg, hogy ez az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez szükséges.

12. Ugyanakkor az a bíróság, amelynek határozatai ellen a belső jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, köteles ilyen kérelemmel a Bírósághoz fordulni, kivéve ha az adott kérdésben már van kialakult ítélkezési gyakorlat (és az esetleges új tényállás nem támaszt valós kétséget az ezen ítélkezési gyakorlat adott ügyben való alkalmazásának lehetőségére vonatkozóan), vagy ha a szóban forgó jogszabály helyes értelmezése egyértelmű.

13. Ennek megfelelően a nemzeti bíróságok maguk is dönthetnek az uniós jog helyes értelmezéséről és e jognak az általuk megállapított tényállásra történő alkalmazásáról, különösen ha úgy ítéli meg, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján rendelkeznek a szükséges információkkal. Ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra utalás különösen hasznosnak bizonyulhat akkor, ha az uniós jog egységes alkalmazása szempontjából közérdekű, új értelmezési kérdésről van szó, vagy ha a meglévő ítélkezési gyakorlat nem tűnik alkalmazhatónak egy merőben új tényállásra.

14. Annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bíróság körülhatárolja az alapjogvita tárgyát és az annak keretében felmerülő kérdéseket, a nemzeti bíróságnak érdemes mindegyik feltett kérdést illetően ismertetni, hogy a kért értelmezésre mennyiben van szüksége az ítélete meghozatalához.

Az érvényesség vizsgálata iránti előzetes döntéshozatalra utalás

15. A tagállami bíróságok az előtűk felhozott érvénytelenségi kifogást elutasíthatják, de kizárólag a Bíróság nyilváníthat az Unió intézményei, szervei vagy hivatalai által elfogadott jogi aktust érvénytelenné.

16. Valamennyi nemzeti bíróság **köteles** tehát előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszteni a Bíróság elé, ha kétségei merülnek fel az ilyen jogi aktus érvényességére vonatkozóan, megjelölve azokat az okokat, amelyek miatt úgy ítéli meg, hogy e jogi aktus érvénytelen lehet.

17. Mindazonáltal, amennyiben komoly aggály merül fel az Unió intézményei, szervei vagy hivatalai olyan jogi aktusának érvényessége tekintetében, amelyen egy belső jogi aktus alapul, a nemzeti bíróság kivételesen és ideiglenesen felfüggesztheti ez utóbbi alkalmazását, illetve egyéb erre vonatkozó ideiglenes intézkedést hozhat. Ebben az esetben köteles érvényességre vonatkozó kérdést terjeszteni a Bíróság elé, megjelölve azokat az okokat, amelyek miatt az említett jogi aktust érvénytelennek tartja.

Az előzetes döntéshozatalra utalás megfelelő időpontja

18. Amennyiben a nemzeti bíróság úgy ítéli meg, hogy határozatának meghozatalához az uniós jog értelmezése vagy érvényessége vonatkozásában szükséges dönteni, előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthet a Bíróság elé. Ugyanis leginkább ő van abban a helyzetben, hogy megítélje, az eljárás mely szakaszában célszerű ilyen kérelem előterjesztése.

19. Ugyanakkor kívánatos, hogy az előzetes döntéshozatalra utalásra az eljárás olyan szakaszában kerüljön sor, amikor a kérelmet előterjesztő bíróság képes az ügy jogi és ténybeli hátterének meghatározására, annak érdekében, hogy a Bíróság rendelkezzen valamennyi olyan adattal, amely adott esetben annak ellenőrzéséhez szükséges, hogy az uniós jog alkalmazandó-e az alapeljárásban. A gondos igazságszolgáltatás érdekében az is kívánatosnak bizonyulhat, hogy az előzetes döntéshozatalra utalásra kontradiktórium vitát követően kerüljön sor.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem formája és tartalma

20. Az a határozat, amellyel a tagállami bíróság egy vagy több kérdést terjeszt a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából, az üggyel kapcsolatos közbelső kérdések tekintetében a nemzeti jog által lehetővé tett bármely határozati formát öltheti. Ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy ez az irat lesz a Bíróság előtti eljárás alapja, valamint hogy a Bíróságnak rendelkeznie kell minden olyan adattal, amely lehetővé teszi számára, hogy a kérdést vagy kérdéseket előterjesztő bíróságnak hasznos választ adjon. Emellett az alapeljárásban részt vevő feleknek és az alapokmány 23. cikkében szereplő érdekeltnek, jelesen a tagállamoknak, kizárólag az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet küldik meg abból a célból, hogy esetlegesen írásbeli észrevételeket tegyenek.

21. Ennélfogva az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvére való lefordításának szükségessége a kérelem egyszerű, világos és pontos, a felesleges adatoktól mentes megfogalmazását igényli.

22. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem hátterének megfelelő ismertetéséhez általában körülbelül tíz oldalnál többre nincs szükség. E kérelemnek lényegre törőnek, ugyanakkor kellően teljesnek kell lennie, valamint tartalmaznia kell valamennyi releváns adatot annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bíróság, valamint az észrevételek előterjesztésére jogosult érdekelt megérthessék az alapeljárás ténybeli és jogi hátterét. Az eljárási szabályzat 94. cikkének megfelelően a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések szövegén kívül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmazza a következőket:

- a jogvita tárgyának, valamint a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított releváns tényeknek a rövid ismertetése, vagy legalább a kérdések alapját képező tények ismertetése;
- az ügyben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalma, és – adott esetben – a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat⁽¹⁾;

⁽¹⁾ E tekintetben a Bíróság azt kéri az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróságtól, hogy pontosan jelölje meg az említett rendelkezések és ítélkezési gyakorlat, valamint a közzétételük hivatkozási adatait, például a hivatalos lapnak vagy a bírósági határozatok meghatározott tárának vonatkozó oldalszámát, vagy valamely internetes oldal elérhetőségét.

— azon okok ismertetése, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint az a kapcsolat, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít.

23. Az adott ügyben releváns uniós jogi rendelkezéseket a lehető legpontosabban meg kell jelölni az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben, amelyben adott esetben össze kell foglalni az alapeljárásban részt vevő felek releváns érvelésének lényegét.

24. A kérdést előterjesztő bíróság röviden jelezheti az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszra vonatkozó álláspontját, ha úgy ítéli meg, hogy azt ki tudja alakítani. Ez különösen akkor hasznos a Bíróság számára, ha gyorsított vagy sürgősségi eljárás keretében kell a kérelemről határoznia.

25. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem könnyebb olvasása végett e kérelmet gépelt formában kell a Bírósághoz eljuttatni. Annak érdekében, hogy a Bíróság hivatkozni tudjon az előzetes döntéshozatalra utaló határozatra, amelyet keltezni kell és alá kell írni, célszerű annak oldalait és bekezdéseit számozással ellátni.

26. Maguknak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseknek az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elkülönülő és világosan meghatározható részében kell szerepelniük, lehetőleg annak elején vagy végén. A kérdéseknek a kérelem indokolásának ismertetésére történő hivatkozás nélkül, önmagukban is érthetőnek kell lenniük, amely indoklás ugyanakkor az ügy jelentőségének megfelelő megértéséhez szükséges hátteret biztosítja.

27. Az előzetes döntéshozatali eljárás során a Bíróság főszabály szerint átveszi az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő adatokat, beleértve a névre vonatkozó, illetve egyéb személyes adatokat. A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát, hogy ha szükségesnek tartja, az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében maga biztosítsa bizonyos adatok eltakarását, illetve az alapügy által érintett egy vagy több személy vagy szervezet névtelenségét.

28. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően a névtelenséget a Bíróság is biztosíthatja, hivatalból, illetve az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság vagy az alapeljárásban részt vevő egyik fél kérelmére. Mindazonáltal a névtelenségre vonatkozó kérelem hatékony teljesítése érdekében e kérelmet az eljárás lehető legkorábbi szakaszában kell előterjeszteni, de mindenesetre még az érintett ügyre vonatkozó közleménynek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététele, illetve az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az alapokmány 23. cikkében szereplő érdekeltekkel való közlése előtt.

Az előzetes döntéshozatalra utalás hatásai a nemzeti eljárásra

29. Bár a nemzeti bíróság továbbra is hatáskörrel rendelkezik biztosítási intézkedések meghozatalára, különösen az érvényesség vizsgálata iránti előzetes döntéshozatalra utalás esetében (lásd a fenti 17. pontot), a vonatkozó kérelem benyújtása a nemzeti eljárásnak a Bíróság döntéshozataláig történő felfüggesztését eredményezi.

30. A Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárás megfelelő menete és annak hatékony érvényesülése érdekében az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság feladata, hogy felhívja a Bíróság figyelmét minden olyan közbenső eljárási cselekményre, amely hatással lehet a Bíróság elé terjesztett kérelmére, így különösen arra, ha a nemzeti eljárásba új felet bocsát be.

A költségek és a költségmentesség

31. A Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárás ingyenes, és a Bíróság nem határoz az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárásban részt vevő felek költségei vonatkozásában; ez utóbbi bíróság feladata erről határozni.

32. Ha az alapeljárásban részt vevő fél nem rendelkezik elegendő anyagi eszközökkel, és a nemzeti szabályok lehetővé teszik, az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság költségmentességet engedélyezhet e félnek, különösen a Bíróság előtt felmerülő képviselési költségek fedezésére. Utóbbi is engedélyezhet ilyen költségmentességet abban az esetben, ha az érintett fél nem részesül költségmentességben már nemzeti szinten, vagy abban az esetben, ha e költségmentesség nem – vagy csak részben – fedezi a Bíróság előtt felmerült költségeket.

A Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti kapcsolattartás

33. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet és a releváns dokumentumokat (különösen adott esetben az ügy iratait, vagy azok másolati példányát) a kérelmet előterjesztő nemzeti bíróságnak közvetlenül a Bíróság részére kell elküldenie. A küldeményt ajánlott küldeményként a Bíróság Hivatalának (postacím: L-2925 Luxembourg, Rue du Fort Niedergrünwald) kell címezni.

34. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján hozott határozatnak a kérelmet előterjesztő bíróság részére való kézbesítéséig a Bíróság Hivatala kapcsolatban marad e bírósággal, és megküldi neki az eljárási iratok másolati példányait.

35. A Bíróság határozatát megküldi az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróságnak. A Bíróság kéri az előterjesztő bíróságot, hogy tájékoztassa őt e határozatnak az alapügyben való alkalmazásáról, illetve közölje vele az ügyet befejező döntését.

II — A SÜRGŐS JELLEGŰ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALRA UTALÁSRA VONATKOZÓ KÜLÖN RENDELKEZÉSEK

36. Az alapokmány 23a. cikkében, valamint az eljárási szabályzat 105–114. cikkében szereplő feltételek megvalósulása esetén az előzetes döntéshozatalra utalás bizonyos körülmények között gyorsított eljárásban vagy sürgősségi eljárásban is elbírálható.

A gyorsított eljárás és a sürgősségi eljárás alkalmazásának feltételei

37. Ezen eljárások lefolytatásáról a Bíróság határoz. Ilyen határozatot főszabály szerint csak az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság indokolással ellátott kérelmére lehet hozni. Kivételesen azonban a Bíróság hivatalból is határozhat úgy, hogy az előzetes döntéshozatalra utalást gyorsított eljárásban vagy sürgősségi eljárásban bírálja el, ha az ügy sajátos jellege vagy körülményei alapján ez tűnik szükségesnek.

38. Az eljárási szabályzat 105. cikke értelmében az előzetes döntéshozatal tekintetében az eljárási szabályzat rendelkezéseitől eltérve **gyorsított eljárás** alkalmazható, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor. Mivel ezen eljárás jelentős korlátozásokkal jár az eljárás minden résztvevője – különösen pedig az írásbeli vagy szóbeli észrevételeknek a szokásos határidőknél sokkal rövidebb idő alatt történő előterjesztésére köteles valamennyi tagállam – számára, alkalmazását csak olyan különleges körülmények fennállása esetén célszerű kérelmezni, amelyek indokolják, hogy a Bíróság gyorsan határozzon a feltett kérdésekről. Önmagában az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságnak a Bírósághoz fordulást követően meghozni szükséges határozata esetlegesen sok személyt vagy számos jogviszonyt érint, nem minősül a gyorsított eljárás alkalmazásának indokolására alkalmas rendkívüli körülménynek ⁽¹⁾.

39. Különösen igaz ez a megállapítás az eljárási szabályzat 107. cikkében szereplő **sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás** tekintetében. Ezen eljárás ugyanis, amely csak az EUMSZ harmadik részének a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó V. címe szerinti területeken alkalmazható, még szigorúbb korlátozásokkal jár az érintett szereplőkre, mivel korlátozza különösen az írásbeli észrevételek előterjesztésére jogosult felek számát, illetve lehetővé teszi, hogy kivételesen sürgős esetekben teljesen mellőzzék a Bíróság előtti eljárás írásbeli szakaszát. Ennélfogva a sürgősségi eljárás alkalmazását csak olyan körülmények esetén lehet kérni, amikor feltétlenül szükséges, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság által feltett kérdések tárgyában a legrövidebb határidőn belül döntsön.

40. Mivel ezen körülmények teljes körű felsorolására – különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó uniós szabályok változó jellege és változatossága miatt – ehelyütt nincs mód, példaként említhető, hogy a nemzeti bíróság akkor dönthet sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem benyújtása mellett, ha az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdésében említett, fogva tartott vagy szabadságától megfosztott személy esetében e személy jogi helyzetének megítéléséhez meghatározó jelentőségű a feltett kérdésre adandó válasz, továbbá ha a szülői felügyeletre vagy gyermekelhelyezésre vonatkozó jogvita során az uniós jog alapján eljáró bíróság hatásköre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó választól függ.

⁽¹⁾ A Bíróság 1991. június 19-i, módosított eljárási szabályzatának 104a. cikke alapján előterjesztett, gyorsított eljárás iránti kérelmek elfogadásához vagy elutasításához vezető körülmények áttekintése céljából lásd a Bíróság elnökének végzéseit a www.curia.europa.eu internetes oldalon (e végzések megtekinthetők az „Ítélezési gyakorlat” rovatban, ha a keresőben a „Dokumentumok” legördülő sorban kijelöljük a „Végzések” kategóriát, továbbá az abból legördülő menüben a „Gyorsított eljárás” címszót).

A gyorsított eljárás és a sürgősségi eljárás alkalmazása iránti kérelem

41. Annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bíróság rövid időn belül határozzon a gyorsított eljárás vagy a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatásának szükségességéről, a kérelemnek pontosan ismertetnie kell a sürgősség fennállását alátámasztó jogi és ténybeli körülményeket, és különösen az azzal járó veszélyeket, ha az előzetes döntéshozatalra utalást rendes eljárásban bírálják el.

42. Az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság lehetőség szerint lényegre törően megjelöli a feltett kérdésekre adandó válasza vonatkozó álláspontját. Ez megkönnyíti az alapeljárásban részt vevő felek és az egyéb érdekelt álláspontjának kialakítását, valamint a Bíróság határozathozatalát, és ezáltal hozzájárul az eljárás gyorsabb lefolytatásához.

43. A gyorsított eljárás vagy a sürgősségi eljárás iránti kérelmet olyan egyértelmű formában kell előterjeszteni, amely lehetővé teszi a Bíróság Hivatala számára annak azonnali megállapítását, hogy az ügy különös elbírálást igényel. Ennek érdekében kérjük az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságot, hogy kérelmében jelölje meg, hogy az adott ügy a két eljárás közül melyik alkalmazását követeli meg, valamint hivatkozzon az eljárási szabályzat vonatkozó cikkére (gyorsított eljárás esetén a 105. cikkre, sürgősségi eljárás esetén a 107. cikkre). E hivatkozást az előzetes döntéshozatalra utaló határozat egyértelműen azonosítható helyén kell feltüntetni (például az előlapon vagy külön eljárási beadványban). Adott esetben a kérelem megfelelő kereténél szolgálhat az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság kísérlőlevele.

44. Ami magát az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot illeti, annak lényegre törő jellege sürgős helyzetben annál is inkább fontos, mivel hozzájárul az eljárás gyors lefolytatásához.

A Bíróság, az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság és az alapeljárásban részt vevő felek közötti kapcsolattartás

45. Az előzetes döntéshozatalra utaló bírósággal és az előtte folyamatban lévő eljárásban részt vevő feleivel való párbeszéd felgyorsítása és megkönnyítése érdekében kérjük a gyorsított eljárás vagy a sürgősségi eljárás alkalmazása iránti kérelmet benyújtó bíróságot, hogy jelölje meg azt az e-mail címet, esetlegesen faxszámot, amelyet a Bíróság e célból használhat, valamint a szóban forgó felek képviselőinek e-mail címét, esetlegesen faxszámát.

46. Az előzetes döntéshozatalra utaló aláírt határozat másolati példányát a gyorsított eljárás vagy a sürgősségi eljárás alkalmazása iránti kérelemmel együtt előzetesen e-mailben (ECJ-Registry@curia.europa.eu) vagy faxon (+352 43 37 66) is meg lehet küldeni a Bíróságnak. Az utalás és a kérelem elbírálása már e másolat kézhezvételekor megkezdődhet. Ezen iratok eredeti példányát ugyanakkor a lehető legrövidebb időn belül meg kell küldeni a Bíróság Hivatalának.